

Lakiosasto

14.6.1999

Työeläkelaitoksille

LAKI VIRANOMAISTEN TOIMINNAN JULKISUUDESTA ON VAHVISTETTU

1

UUSI JULKISUUSLAKI VOIMAAN JOULUKUUN ALUSTA

Yleiskirjeessä A 17/98 kerrottiin hallituksen esityksestä laiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 30/1998 vp). Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (julkisuuslaki) ja yhteensä 73 siihen liittyvää lakia vahvistettiin 21.5.1999. Samalla annettiin kuusi asiaan liittyvää asetusta.

Voimaantulo

Julkisuuslaki tulee voimaan 1.12.1999. Kokonaisuudistuksen täytäntöönpanon on tarkoitus tapahtua vaiheittain niin, että laki on kaikilta osin voimassa kolmen vuoden kuluttua sen yleisestä voimaantulosta. Eduskunta lyhensi lain voimaantulon siirtymäajan hallituksen esittämästä viidestä vuodesta kolmeen vuoteen.

Eduskuntakäsittely

Viisi hallituksen esitykseen sisältynyttä lakiehdotusta hyväksyttiin muutettuna. Yleiskirjeeseen A 17/98 liitetyistä laista hyväksyttiin muutettuina seuraavat:

- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta
- laki eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta
- laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain muuttamisesta.

Eduskunta hylkäsi kuusi hallituksen esitykseen sisältynyttä lakia. Yleiskirjeeseen A 17/98 liitetyistä laeista hylättiin seuraavat:

- laki henkilörekisterilain 18 ja 37 §:n muuttamisesta
- laki vakuutusyhtiölain 18 luvun 7 §:n muuttamisesta
- laki eläkesäätiölain 134 §:n muuttamisesta
- laki vakuutuskassalain 167 §:n muuttamisesta.

Eduskunta edellyttää vastauksessaan (EV 303/1998 vp), että hallitus seuraa tarkkaan uudistuksen tavoitteiden toteutumista sekä uuden lain säädännön soveltamista ja toimivuutta. Lisäksi eduskunta muun muassa lausuu, että tulevaisuudessa on suhtauduttava pidättyvästi viranomaisten asiakirjojen salassapitoa koskevien säännösten sijoittamiseen erityislainsäädäntöön.

14.6.1999

2

VAIKUTUKSET TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄN KANNALTA

Julkisuuslain keskeisenä tavoitteena on laajentaa julkisuusperiaatteen toteutumista julkisten tehtävien hoidossa sekä lisätä valmistelun julkisuutta. Julkisuuslakia sovelletaan kaikkiin julkista valtaa käyttäviin niiden organisaatiomuodosta riippumatta. Uusi laki koskee työeläkelaitoksia silloin, kun ne suorittavat julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä. Yleisesti julkisen vallan käyttämisellä tarkoitetaan päättämistä jonkun henkilön laissa säädetyistä oikeuksista tai velvollisuuksista. Näin esimerkiksi eläkepäätösten tekeminen kuuluu selkeästi julkisuuslain soveltamisalan piiriin.

Julkisuuslakiin on siirretty erityislainsäädännöstä joukko salassapitosäännöksiä. Niitä on kuitenkin edelleen myös erityislaeissa. Esimerkiksi työeläkelainsäädännössä salassapitosäännöksiä tarvitaan koskemaan sitä osaa toiminnasta, joka ei kuulu julkisuuslain piiriin. Hallinnon toimivuuden turvaamiseksi tarvitaan erityislakeihin kuitenkin joitakin poikkeuksia salassapitosäännöksistä. Työeläkejärjestelmää koskevat tietosuoja säännökset ovat valmisteilla sosiaali- ja terveysministeriössä. Tarkemmin henkilötietolain (523/1999 vp) ja julkisuuslain vaikutusta työeläkejärjestelmässä tullaan käsittelemään loppuvuodesta ilmestyvässä yleiskirjeessä

3

YLEISKIRJEEN LIITTEET

Tämän yleiskirjeen liitteenä ovat seuraavat lakitekstit:

- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999)
- laki eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta (623/1999)
- laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (624/1999)
- laki työttömyysturvalain muuttamisesta (645/1999)
- laki kunnallisen viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta (683/1999)
- laki arkistolain muuttamisesta (689/1999).

Lakien tilaaminen

Lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja siihen liittyviä lakeja (n:o 621-693) voi tilata suomeksi ja ruotsiksi Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 5660 566.

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Markku Sirviö

N:o 621

Laki**viranomaisten toiminnan julkisuudesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Julkisuusperiaate

Viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Oikeudesta seurata eduskunnan täysistuntoa, valtuuston ja muiden kunnallisten toimielinten kokouksia sekä tuomioistuinten ja kirkollisten toimielinten istuntoja säädetään erikseen.

2 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään oikeudesta saada tieto viranomaisten julkisista asiakirjoista sekä viranomaisessa toimivan vaitiolovelvollisuudesta, asiakirjojen salassapidosta ja muista tietojen saantia koskevista yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi välttämättömistä rajoituksista samoin kuin viranomaisten velvollisuuksista tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi.

HE 30/1998
HaVM 31/1998
EV 303/1998

490301

3 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

4 §

Viranomaiset

Viranomaisilla tarkoitetaan tässä laissa:

- 1) valtion hallintoviranomaisia sekä muita valtion virastoja ja laitoksia;
- 2) tuomioistuimia ja muita lainkäyttöelimiä;
- 3) valtion liikelaitoksia;
- 4) kunnallisia viranomaisia;
- 5) Suomen Pankkia mukaan lukien Rahoi-
tustarkastus, Kansaneläkelaitosta sekä muita
itsenäisiä julkisoikeudellisia laitoksia; Elä-
keturvakeskuksen ja Maatalousyrittäjien elä-
kelaitoksen asiakirjoihin lakia kuitenkin so-
velletaan 2 momentissa säädetyllä tavalla;

6) eduskunnan virastoja ja laitoksia;
7) Ahvenanmaan maakunnan viranomaisia niiden huolehtiessa valtakunnan viranomaisille kuuluvista tehtävistä maakunnassa;

8) lain tai asetuksen taikka 1, 2 tai 7 kohdassa tarkoitetun viranomaisen päätöksen perusteella tiettyä tehtävää itsenäisesti hoitamaan asetettuja lautakuntia, neuvottelukuntia, komiteoita, toimikuntia, työryhmiä, toimitusmiehiä ja kunnan ja kuntayhtymän tilintarkastajia sekä muita niihin verrattavia toimielimiä.

Mitä viranomaisesta säädetään, koskee myös lain tai asetuksen taikka lain tai asetuksen nojalla annetun säännöksen tai määräyksen perusteella julkista tehtävää hoitavia yhteisöjä, laitoksia, säätiöitä ja yksityisiä henkilöitä niiden käyttäessä julkista valtaa. Evankelis-luterilaisen kirkon asiakirjojen julkisuudesta säädetään erikseen.

5 §

Viranomaisen asiakirja

Asiakirjalla tarkoitetaan tässä laissa kirjallisen ja kuvallisen esityksen lisäksi sellaista käyttönsä vuoksi yhteen kuuluviksi tarkoitettua merkeistä muodostuvaa tiettyä kohdetta tai asiaa koskevaa viestiä, joka on saatavissa selville vain automaattisen tietojenkäsittelyn tai äänen- ja kuvantoistolaitteiden taikka muiden apuvälineiden avulla.

Viranomaisen asiakirjalla tarkoitetaan viranomaisen hallussa olevaa asiakirjaa, jonka viranomainen tai sen palveluksessa oleva on laatinut taikka joka on toimitettu viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuuluvassa asiassa. Viranomaisen laatimana pidetään myös asiakirjaa, joka on laadittu viranomaisen antaman toimeksiannon johdosta, ja viranomaiselle toimitettuna asiakirjana asiakirjaa, joka on annettu viranomaisen toimeksiannosta tai muuten sen lukuun toimivalle toimeksiantotehtävän suorittamista varten.

Viranomaisen asiakirjana ei pidetä 5 momentissa säädetyin poikkeuksin:

1) viranomaisen palveluksessa olevalle tai luottamushenkilölle hänen muun tehtävänsä tai asemansa vuoksi lähetettyä kirjettä tai muuta asiakirjaa;

2) viranomaisen palveluksessa olevan tai viranomaisen toimeksiannosta toimivan laatimia muistiinpanoja taikka sellaisia luonnok-

sia, joita laatija ei ole vielä antanut esittelyä tai muuta asian käsittelyä varten;

3) viranomaisen sisäistä koulutusta, tiedonhakua tai muuta niihin verrattavaa sisäistä käyttöä varten hankittuja asiakirjoja;

4) asiakirjaa, joka on annettu viranomaiselle yksityisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten tai laadittu sen suorittamiseksi;

5) viranomaiselle löytötavarana jäänyttä tai toimitettua asiakirjaa.

Lakia sovelletaan viranomaisissa työskentelevien sekä viranomaisten ja niiden lukuun toimivien yksityisten ja yhteisöjen välisiä neuvotteluja, yhteydenpitoa ja muuta niihin verrattavaa viranomaisten sisäistä työskentelyä varten laadittuihin asiakirjoihin vain, jos asiakirjat sisältävät sellaisia tietoja, että ne arkistolainsäädännön mukaan on liitettävä arkistoon. Jos asiakirjat kuitenkin liitetään arkistoon, viranomainen voi määrätä, että tietoja niistä saa antaa vain viranomaisen luvalla.

Mitä asiakirjan salassapidosta tämän lain 24 §:ssä tai muussa laissa säädetään, sovelletaan myös 3 momentin 2 kohdassa ja 4 momentissa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

2 luku

Asiakirjan julkiseksi tuleminen

6 §

Viranomaisen laatiman asiakirjan julkiseksi tuleminen

Viranomaisen laatima asiakirja tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, seuraavasti:

1) jatkuvasti ylläpidettävän diaarin ja muun luettelon merkintä, kun se on tehty; syyttäjän diaarin tiedot epäillyistä tulevat kuitenkin julkisiksi vasta, kun epäiltyä koskeva haastehakemus tai syyttäjän haaste on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu taikka kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen;

2) tarjous-, selvitys- ja lausuntopyyntö sekä esitys, ehdotus, aloite, ilmoitus tai hakemus liiteasiakirjoineen muissa kuin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, kun se

on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu;

3) hankintaa ja urakkaa samoin kuin muuta tarjousten perusteella ratkaistavaa oikeus- tointa koskeva tarjouksen täydennyspyyntö ja tarjousasian käsittelyä varten laaditut selvitykset ja muut asiakirjat, kun sopimus asiassa on tehty;

4) ministeriöiden ja niiden hallinnonalaan kuuluvien virastojen ja laitosten talousarvio- ehdotukset, kun valtiovarainministeriö on allekirjoittanut ensimmäisen kannanottonsa talousarvioehdotukseksi, ja tämän jälkeen ministeriöiden valtiovarainministeriölle lähettämät ehdotukset sekä muut talousarvio- esityksen valmistelua varten laaditut ja siihen sisällytetyt ehdotukset, kun esitys on annettu eduskunnalle;

5) tutkimus ja tilasto sekä niihin verrattavissa oleva yleisesti merkittävän ratkaisun tai suunnitelman esillä olevia vaihtoehtoja, niiden perusteita ja vaikutuksia kuvaava itsenäisen kokonaisuuden muodostava selvitys, silloinkin kun se liittyy muuten keskeneneräiseen asiaan, kun se on valmis käyttö- tarkoitukseensa;

6) pöytäkirja, kun se tarkastuksen jälkeen on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu, jollei sitä ole laadittu asian valmistelemiseksi tai viranomaisen sisäistä työskentelyä varten;

7) tuomioistuimen päätös ja tuomio, kun ratkaisu on annettu tai kun se on asianosaisen saatavissa;

8) päätös, lausunto, toimituskirja ja viranomaisen sopimusosapuolena tekemä ratkaisu sekä niiden käsittelyä varten viranomaisessa laaditut muistiot, pöytäkirjat ja muut kuin 1—3 tai 5—7 kohdassa tarkoitetut asiakirjat, kun päätös, lausunto, toimituskirja tai sopimus on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu;

9) muu kuin 1—3 sekä 5—8 kohdassa tarkoitettu asiakirja, kun asia, jota se koskee, on siinä viranomaisessa käsitelty loppuun.

Komiteanmietintö, selvitys tai muu vastaava yleiseen jakeluun tarkoitettu asiakirja tulee 1 momentista poiketen julkiseksi, kun se on viranomaisen hallussa jakelua varten.

Jos asiassa annetaan toimituskirja tai muu asiakirja, viranomaisen on huolehdittava mahdollisuuksiensa mukaan tarvittaessa siitä, että asianosainen voi saada asiakirjan sisäl- löstä tiedon ennen sen julkiseksi tulemistä.

7 §

Viranomaiselle toimitetun asiakirjan julkiseksi tuleminen

Viranomaiselle asian käsittelyä varten tai muuten sen toimialaan tai tehtäviin kuulu- vassa asiassa toimitettu asiakirja tulee julki- seksi, kun viranomaisen on sen saanut, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoi- tuksesta tässä tai muussa laissa säädetä.

Asiantuntijalausunnat ja muut sellaiset asiakirjat, jotka on päätetty avata tietyssä ajankohtana tai tietyssä määräjän jälkeen, tulevat 1 momentissa tarkoitettuun rajoitukseen julkisiksi, kun ne avataan. Viranomaiselle toimitetut hankinta-, urakka- ja muut tar- jouskilpailun perusteella ratkaistavaa oikeus- tointa koskevat tarjoukset tulevat 1 momen- tissa mainituun rajoitukseen julkisiksi vasta, kun sopimus on tehty.

Asiakirja, jonka sisältö on saatavissa sel- ville vain apuvälinein, tulee julkiseksi, jollei salassapitosäännöksistä tai muista tietojen saantia koskevista rajoituksista muuta johdu, aikaisintaan silloin, kun se on viranomaisen tai tämän lukuun toimivan käytettävissä.

8 §

Asiakirjan saattaminen yleisesti julkisuuteen

Kansantalouden kehitystä kuvaava tilasto, talouspoliittinen aloite ja toimenpidesuunni- telma sekä muu sellainen asiakirja, johon si- sältyvillä tiedoilla voi ilmeisesti olla vaiku- tusta pääoma- ja rahoitusmarkkinoihin, on saatettava yleisesti julkiseksi mahdol- lisimman pian 6 ja 7 §:ssä tarkoitetun ajan- kohdan jälkeen.

3 luku

Oikeus saada tieto asiakirjasta

9 §

Tiedonsaanti julkisesta asiakirjasta

Jokaisella on oikeus saada tieto viranomai- sen asiakirjasta, joka on julkinen.

Tiedon antaminen asiakirjasta, joka 6 ja 7 §:n mukaan ei ole vielä julkinen, on viran- omaisen harkinnassa. Harkinnassa on otetta- va huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

10 §

Tiedonsaanti salassa pidettävästä asiakirjasta

Salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen tässä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (*asianosainen*), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitteeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

1) asiakirjaan, josta tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeätä yksityistä etua;

2) esitutkinnassa ja poliisitutkinnassa esitettyyn tai laadittuun asiakirjaan ennen tutkinnan lopettamista, jos tiedon antamisesta aiheutuisi haittaa asian selvittämiselle;

3) esittelymuistioon, ratkaisuehdotukseen ja niihin verrattavaan muuhun asian valmistelua varten viranomaisen laatimaan asiakirjaan ennen kuin asian käsittely on kysymyksessä olevassa viranomaisessa päättynyt; ylioppilastutkintoa varten annetusta koevastauksesta sekä koevastauksen arvostelleen ylioppilastutkintolautakunnan määräämän arvostelijan henkilöllisyydestä tiedon voi saada kuitenkin vasta, kun ylioppilastutkintolautakunta on suorittanut lopullisen arvostelun;

4) viranomaisen oikeudenkäynnin osapuolena oikeudenkäyntiin valmistautumista varten laatimaan tai hankkimaan asiakirjaan, jos tiedon antaminen olisi vastoin julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen, säätiön tai henkilön etua oikeudenkäynnissä;

5) ulosottoasian käsittelyssä laadittuihin muihin kuin velallisen taloudellista asemaa koskeviin tietoihin, jollei tietoja tarvita takaisinsaantikanteen nostamista varten;

6) viranomaisen järjestämässä tarjouskilpailussa toisen tarjouksen tekijän liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin tarjouksen hintaa lukuun ottamatta;

7) todistajan, asianomistajan tai asianosaisen taikka rikosilmoituksen, lastensuojelulain (683/1983) 40 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen tai muun niihin verrattavan viranomaisen toimenpiteitä edellyttävän ilmoituksen tekijän salassa pidettäviin osoite-, puhelin- ja muihin vastaaviin yhteystietoihin, jos tiedon antaminen vaarantaisi todistajan, asianomistajan tai asianosaisen tai ilmoituksen tekijän turvallisuutta, etuja tai oikeuksia.

Jos asiakirja kuuluu riita- tai rikosasian oikeudenkäyntiaineistoon, oikeudenkäynnin asianosaisella on kuitenkin 2 momentin estämättä oikeus saada siitä tieto muissa kuin 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Siltä osin kuin asiakirja sisältää tietoja oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 7 §:ssä tarkoitetusta neuvottelusta, tiedon asiakirjasta saa vain viranomaisen luvalla.

Sillä, jonka muutoksenhakuoikeus perustuu kunnan tai muun yhteisön jäsenyyteen, on tämän pykälän nojalla oikeus saada tieto vain asiassa annetusta ratkaisusta niiltä osin kuin se on julkinen.

12 §

Oikeus saada tieto itseään koskevasta asiakirjasta

Jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista 11 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyin rajoituksin, jollei laissa toisin säädetä.

4 luku

Tiedon antaminen asiakirjasta

13 §

Asiakirjan pyytäminen

Pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Tiedon pyytäjää on diarin ja muiden hakemistojen avulla avustettava yksilöimään asiakirja, josta hän haluaa tiedon. Tiedon pyytäjän ei tarvitse selvittää henkilöllisyyttään eikä perustella pyyntöään,

ellei tämä ole tarpeen viranomaiselle säädetyn harkintavallan käyttämiseksi tai sen selvittämiseksi, onko pyytäjällä oikeus saada tieto asiakirjan sisällöstä.

Pyydettyessä saada tieto salassa pidettävästä asiakirjasta taikka viranomaisen henkilörekisteristä tai muusta asiakirjasta, josta tieto voidaan luovuttaa vain tietyin edellytyksin, tiedon pyytäjän on, jollei erikseen toisin säädetä, ilmoitettava tietojen käyttötarkoitus sekä muut tietojen luovuttamisen edellytysten selvittämiseksi tarpeelliset seikat sekä tarvittaessa tiedot siitä, miten tietojen suojaus on tarkoitettu järjestää.

14 §

Asiakirjan antamisesta päättäminen

Viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei toisin säädetä. Tiedon antamisesta asiakirjasta, joka on laadittu viranomaisen toimeksiantotehtävää suoritettaessa tai annettu toisen viranomaisen lukuun suoritettavaa tehtävää varten, päättää tehtävän antanut viranomainen, jollei toimeksiannosta muuta johdu.

Tiedon asiakirjan sisällöstä antaa se viranomaisen henkilöstöön kuuluva, jolle viranomainen on tämän tehtävän määrännyt tai jolle se hänen asemansa ja tehtäviensä vuoksi muuten kuuluu.

Jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on:

- 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy;
- 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi;
- 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi; sekä
- 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Tässä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpitei-

tä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

15 §

Asiakirjan pyytämistä koskevan asian siirtäminen toiselle viranomaiselle

Jos viranomaiselta pyydetään asiakirjaa, jonka toinen viranomainen on laatinut tai joka kuuluu toisen viranomaisen käsiteltävänä olevaan asiaan, viranomainen voi siirtää tiedonsaantia koskevan asian sen viranomaisen ratkaistavaksi, joka on laatinut asiakirjan tai jonka käsiteltäväksi asia kokonaisuudessaan kuuluu.

Jos viranomaiselta pyydetään henkilöä, yritystä, kiinteistöä tai ajoneuvoa koskevia taikka muita sellaisia yksilöinti- tai osoitetietoja, joita toinen viranomainen tallettaa yleiseen käyttöön tarkoitettuun rekisteriin, viranomainen voi siirtää tiedonsaantia koskevan pyynnön asianomaisen rekisteriviranomaisen käsiteltäväksi.

16 §

Asiakirjan antamistavat

Viranomaisen asiakirjan sisällöstä annetaan tieto suullisesti taikka antamalla asiakirja viranomaisen luona nähtäväksi ja jäljennettäväksi tai kuunneltavaksi tai antamalla siitä kopio tai tuloste. Tieto asiakirjan julkisesta sisällöstä on annettava pyydetyllä tavalla, jollei pyynnön noudattaminen asiakirjojen suuren määrän tai asiakirjan kopioinnin vaikeuden tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi aiheuta kohtuutonta haittaa virkatoinnille.

Viranomaisen ratkaisusta automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidetyn rekisterin julkisista tiedoista on oikeus saada kopio teknisenä tallenteena tai muutoin sähköisessä muodossa, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Tietojen antaminen vastaavassa muodossa muusta julkisesta asiakirjasta on viranomaisen harkinnassa, jollei toisin säädetä.

Viranomaisen henkilörekisteristä saa antaa henkilötietoja sisältävän kopion tai tulosteen tai sen tiedot sähköisessä muodossa, jollei laissa ole toisin erikseen säädetty, jos luovutuksensaajalla on henkilötietojen suoja kos-

kevien säännösten mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa suoramarkkinointia ja mielipide- tai markkinatutkimusta varten vain, jos niin erikseen säädetään tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa.

5 luku

Viranomaisen velvollisuudet edistää tiedonsaantia ja hyvää tiedonhallintatapaa

17 §

Tiedonsaantioikeuksien huomioon ottaminen päätöksenteossa

Viranomainen on tämän lain mukaisia päätöksiä tehdessään ja muutoinkin tehtäviään hoitaessaan velvollinen huolehtimaan siitä, että tietojen saamista viranomaisen toiminnasta ei lain 1 ja 3 § huomioon ottaen rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista ja että tiedon pyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti.

Asiakirjasalaisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on lisäksi otettava huomioon, onko asiakirjan salassapitovelvollisuus riippumaton asiakirjan antamisesta johtuvista tapauskohtaisista vaikutuksista (vahinkoedellytyslausekkeeton salassapitosäännös) vai määräytykö julkisuus asiakirjan antamisesta johtuvien haitallisten vaikutusten perusteella (julkisuusolettamaan perustuva salassapitosäännös) vai edellyttääkö julkisuus sitä, ettei tiedon antamisesta ilmeisesti aiheudu haitallisia vaikutuksia (salassapito-olettamaan perustuva salassapitosäännös).

18 §

Hyvä tiedonhallintatapa

Viranomaisen tulee hyvän tiedonhallintatavan luomiseksi ja toteuttamiseksi huolehtia asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muusta tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä sekä tässä tarkoituksessa erityisesti:

1) pitää luetteloa käsiteltäviksi annetuista ja otetuista sekä ratkaistuista ja käsitellyistä asioista tai muutoin huolehtia siitä, että sen

julkiset asiakirjat ovat vaivattomasti löydettävissä;

2) laatia ja pitää saatavilla kuvaukset pitämistään tietojärjestelmistä sekä niistä saatavissa olevista julkisista tiedoista, jollei tiedon antaminen ole vastoin 24 §:n tai muun lain säännöksiä;

3) selvittää tietojärjestelmien käyttöönottoa sekä hallinnollisia ja lainsäädännöllisiä uudistuksia valmisteltaessa suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus asiakirjojen julkisuuteen, salassapitoon ja suojaan sekä tietojen laatuun samoin kuin ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tietoon liittyvien oikeuksien ja tiedon laadun turvaamiseksi sekä asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen suojan järjestämiseksi;

4) suunnitella ja toteuttaa asiakirja- ja tietohallintonsa samoin kuin ylläpitämänsä tietojärjestelmät ja tietojenkäsittelyt niin, että asiakirjojen julkisuus voidaan vaivattomasti toteuttaa ja että asiakirjat ja tietojärjestelmät sekä niihin sisältyvät tiedot arkistoidaan tai hävitetään asianmukaisesti ja että asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen suoja, eheys ja laatu turvataan asianmukaisin menettelytavooin ja tietoturvallisuusjärjestelyin ottaen huomioon tietojen merkitys ja käyttötarkoitus sekä asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvat uhkatekijät ja tietoturvallisuustoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset;

5) huolehtia siitä, että sen palveluksessa olevilla on tarvittava tieto käsiteltävien asiakirjojen julkisuudesta sekä tietojen antamisesta ja käsittelyssä sekä niiden ja asiakirjojen ja tietojärjestelmien suojaamisesta noudatettavista menettelyistä, tietoturvallisuusjärjestelyistä ja tehtävänjaosta, samoin kuin siitä, että hyvän tiedonhallintavan toteuttamiseksi annettujen säännösten, määräysten ja ohjeiden noudattamista valvotaan.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä annetaan asetuksella. Tuomioistuimen ja syyttäjän diaarista antaa kuitenkin tarkempia määräyksiä oikeusministeriö. Asetuksella voidaan säätää valtioneuvoston oikeudesta antaa tarkempia säännöksiä ja ohjeita asiakirjojen sekä tietojärjestelmien ja niihin sisältyvien tietojen suojaamisessa, tietojen eheyden ja laadun varmistamisessa sekä tietojen siirrosta tietoverkkojen välityksellä noudatettavista teknisistä tietoturvallisuustoimenpiteistä ja menettelyä koskevista vaatimuksista sekä niiden

tason määrittelyssä noudatettavasta asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen luokituksesta valtionhallinnossa.

Arkistotoimen tehtävistä on voimassa, mitä arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään tai määrätään.

19 §

Viranomaisen tiedonantovelvollisuus keskeneräisissä asioissa

Viranomaisen on, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu, pidettävä saatavissa asiakirjoja, joista selviävät tiedot:

1) lainsäädännön uudistamista koskevan työn käynnistämisestä, sitä koskevasta toimeksiannosta, asetetusta määräajasta sekä valmistelusta vastaavasta henkilöstä;

2) valmisteilla olevista yleisesti merkittäviä kysymyksiä koskevista suunnitelmista, selvityksistä ja ratkaisuksista.

Viranomaisen on pyydettyessä annettava suullisesti tai muulla sopivalla tavalla tietoja 1 momentissa mainittujen asioiden käsittelyvaiheesta, esillä olevista vaihtoehdoista ja niiden vaikutusten arvioinneista sekä asiaan liittyvistä yksilöiden ja yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksista.

20 §

Viranomaisen velvollisuus tuottaa ja jakaa tietoa

Viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja tässä tarkoituksessa tarvittaessa laadittava oppaita, tilastoja ja muita julkaisuja sekä tietoaaineistoja palveluistaan, ratkaisukäytännöstään sekä yhteiskuntaoloista ja niiden kehityksestä toimialallaan. Laati-
misvelvollisuuden tarvetta arvioitaessa on otettava huomioon, missä määrin viranomaisen toiminnasta on saatavissa tietoja asiakirjojen julkisuuden avulla tai yleisen tilastotuotannon perusteella.

Viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa.

Viranomaisten on huolehdittava siitä, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat tai niitä koskevat luettelot ovat tarpeen mukaan saatavissa kirjastoissa tai yleisissä tietoverkoissa taikka muilla yleisön helposti käytettävissä olevilla keinoilla.

21 §

Tietoaaineistojen tuottaminen pyynnöstä

Viranomainen voi pyynnöstä tuottaa ja luovuttaa eri käyttötarkoituksia varten automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpitämänsä yhteen tai useampaan tietojärjestelmään talletetuista merkeistä muodostetun tietoaaineiston, jos tietoaaineiston luovuttaminen ei sen muodostamisessa käytettyjen hakuperusteiden, tietojen määrän tai laadun taikka tietoaaineiston käyttötarkoituksen vuoksi ole vastoin sitä, mitä asiakirjan salassapidosta ja henkilötietojen suojasta säädetään.

Asianomaisten viranomaisten luvalla ja 1 momentissa säädetyin edellytyksin tietoaaineisto voidaan tuottaa myös eri viranomaisten ylläpitämistä tietojärjestelmistä.

6 luku

Salassapitovelvoitteet

22 §

Asiakirjasalassaisuus

Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se tässä tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.

Salassa pidettävää viranomaisen asiakirjaa tai sen kopiota tai tulostetta siitä ei saa näyttää eikä luovuttaa sivulliselle eikä antaa sitä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muulla tavalla sivullisen nähtäväksi tai käytettäväksi.

23 §

Vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto

Viranomaisen palveluksessa oleva samoin kuin luottamustehtävää hoitava ei saa paljastaa asiakirjan salassa pidettävää sisältöä tai tietoa, joka asiakirjaan merkittynä olisi salassa pidettävä, eikä muutakaan viranomaisessa toimiessaan tietoonsa saamaa seikkaa, josta lailla on säädetty vaitiolovelvollisuus. Vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa ei saa paljastaa senkään jälkeen, kun toiminta viranomaisessa tai tehtävän hoitami-

nen viranomaisen lukuun on päättynyt.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka harjoittelijana tai muutoin toimii viranomaisessa taikka toimii viranomaisen toimeksiannosta tai toimeksiantehtävää hoitavan palveluksessa taikka joka on saanut salassa pidettäviä tietoja lain tai lain nojalla annetun luvan nojalla, jollei laista tai sen nojalla annetusta luvasta muuta johdu. Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa ei saa ilmaista sivullisille asianosaisensa perusteella saatuja salassa pidettäviä tietoja, jotka koskevat muita kuin asianosaista itseään.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettu henkilö ei saa käyttää salassa pidettäviä tietoja omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Asianosainen, hänen edustajansa tai avustajansa saa kuitenkin käyttää muita kuin asianosaista itseään koskevia tietoja, kun kysymys on sen oikeuden, edun tai velvollisuuden hoitamista koskevasta asiasta, johon asianosaisen tiedonsaantioikeus on perustunut.

24 §

Salassa pidettävät viranomaisen asiakirjat

Salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä:

1) valtioneuvoston ulkopoliittisia asioita käsittelevän valiokunnan asiakirjat, jollei valiokunta toisin päättä, sekä ulkoasioita hoitavan ministeriön ja Suomen edustustojen poliittiset tilannearviointit, poliittisista tai taloudellisista suhteista toisen valtion kanssa käytyjä neuvotteluja koskevat asiakirjat ja ulkoasiainhallinnon alaan kuuluvat salakirjoitetut viestit, jollei asianomainen ministeriö toisin päättä;

2) muut kuin 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat, jotka koskevat Suomen suhteita toiseen valtioon tai kansainväliseen järjestykseen, asiakirjat, jotka liittyvät kansainvälisessä lainkäyttö- tai tutkintaelimessä tai muussa kansainvälisessä toimielimessä käsiteltävään asiaan, ja asiakirjat, jotka koskevat Suomen valtion, Suomen kansalaisten, Suomessa oleskelevien henkilöiden tai Suomessa toimivien yhteisöjen suhteita toisen valtion viranomaisiin, henkilöihin tai yhteisöihin, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille tai edellytyksille toimia kansainvälisessä yhteistyössä;

3) poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja viralliselle syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun virallinen syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain (945/1984) mukaan;

4) poliisiin ja muun esitutkintaviranomaisen rikosten ehkäisemistä tai niiden selvittämistä varten ylläpitämät rekisterit ja rikosten ehkäisemistä koskevat selvitykset samoin kuin henkilöllisyyden tai matkustusoikeuden todentamista tai varmentamista koskevan hallintoasian käsittelyssä saamat ja ottamat henkilön valokuvat ja muut henkilötuntemerkitiedot sekä henkilölle tai henkilökortille tai matkustusasiakirjalle annetut erityiset tunnisteet;

5) poliisin, rajavartiolaitoksen ja tullilaitoksen sekä vankeinhoitoviranomaisen taktisia ja teknisiä menetelmiä ja suunnitelmia koskevia tietoja sisältävät asiakirjat, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi rikosten ehkäisemistä ja selvittämistä tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden taikka rangaistuslaitoksen järjestyksen ylläpitämistä;

6) kanteluasiakirjat ennen asian ratkaisua, jos tiedon antaminen niistä vaikeuttaisi asian selvittämistä tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä asiaan osalliselle;

7) henkilöiden, rakennusten, laitosten, rakennelmien sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien turvajärjestelyjä koskevat ja niiden toteuttamiseen vaikuttavat asiakirjat, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna turvajärjestelyjen tarkoituksen toteutumista;

8) asiakirjat, jotka koskevat onnettomuuksiin tai poikkeusoloihin varautumista, väestönsuojelua tai onnettomuuden selvittämistä, jos tiedon antaminen niistä vahingoittaisi tai vaarantaisi turvallisuutta, väestönsuojelun toteuttamista tai poikkeusoloihin varautumista, aiheuttaisi haittaa onnettomuuden selvit-

tämiselle taikka loukkaisi onnettomuuden uhrien oikeuksia tai heidän muistoaan tai läheisiään, jollei tiedon antaminen ole tarpeen viranomaisen tehtävän suorittamiseksi;

9) suojelupoliisin ja muiden viranomaisten asiakirjat, jotka koskevat valtion turvallisuuden ylläpitämistä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna valtion turvallisuutta;

10) asiakirjat, jotka koskevat sotilastiedustelua, puolustusvoimien varustamista, kokoonpanoa, sijoitusta tai käyttöä taikka muuta sotilaallista maanpuolustusta taikka maanpuolustusta palvelevia keksintöjä, rakenteita, laitteita tai järjestelmiä taikka maanpuolustuksen kannalta muutoin merkityksellisiä kohteita taikka puolustusvalmiuteen varautumista, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vahingoita tai vaaranna maanpuolustuksen etua;

11) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rahaja valuuttapoliittisista päätöksistä tai toimenpiteistä taikka niiden valmistelusta tai tietoja finanssi- ja tulopolitiikan valmistelusta taikka finanssi-, tulo-, raha- tai valuuttapoliittisten päätösten tai toimenpiteiden tarpeiden selvittämisestä, jos tiedon antaminen niistä olisi vastoin valtion etua neuvotteλουςapuolena taikka vaarantaisi päätösten tai toimenpiteiden tarkoituksen toteutumisen tai muutoin merkittävästi vaikeuttaisi finanssi-, tulo-, raha- tai valuuttapolitiikan hoitamista;

12) rahoitusmarkkinoita ja vakuutus toimintaa valvovien sekä rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusjärjestelmien toimivuudesta vastaavien viranomaisten laissa säädettyjä tehtäviä varten laaditut selvitykset, joista ilmenee tietoja markkinoiden toimivuudesta tai rahoitus-, vakuutus- tai eläkelaitoksista tai niiden asiakkaista, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi vahinkoa tai haittaa rahoitus- tai vakuutusjärjestelmän luotettavuudelle ja toimivuudelle;

13) kansantalouden kehitystä kuvaava tilasto, talouspoliittinen aloite ja toimenpidesuunnitelma sekä muut sellaiset asiakirjat, joihin sisältyvillä tiedoilla ilmeisesti voi olla vaikutusta pääoma- ja rahoitusmarkkinoilla, ennen kuin tiedot on saatettu 8 §:ssä tarkoitettulla tavalla yleisesti julkisiksi;

14) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja uhanalaisista eläin- tai kasvilajeista tai arvokkaiden luonnonalueiden suojelusta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi kysymyksessä olevan eläin- tai kasvilajin tai alueen suojelun;

15) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisen tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osalliselle;

16) tutkimuksen tai tilaston perusaineistot, jotka on vapaaehtoisesti annettu viranomaiselle tutkimusta tai tilastointia varten;

17) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi mainituille yhteisöille, laitoksille tai säätiöille taloudellista vahinkoa tai saattaisi toisen samanlaista tai muutoin kilpailevaa toimintaa harjoittavan julkisyhteisön tai yksityisen parempaan kilpailuasemaan tai heikentäisi julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen tai säätiön mahdollisuuksia edullisiin hankintoihin tai sijoitus-, rahoitus- ja velanhoitojärjestelyihin;

18) asiakirjat, jotka sisältävät valtion, kunnan tai muun julkisyhteisön työmarkkinaosapuolena tai työriidan osapuolena laatimia tai saamia tietoja, jos tiedon antaminen niistä olisi vastoin julkisyhteisön etua työnantajana, sekä asiakirjat, jotka sisältävät valtion edustajien maataloustukineuvotteluja varten laatimia tai saamia tietoja, jos tiedon antaminen niistä olisi vastoin valtion etua neuvotteλουςapuolena;

19) viranomaisen oikeudenkäynnin osapuolena oikeudenkäyntiin valmistautumista varten laatimat ja hankkimat asiakirjat, jos tiedon antaminen asiakirjasta olisi vastoin julkisyhteisön tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön, laitoksen, säätiön tai henkilön etua oikeudenkäynnissä;

20) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonhar-

joittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista;

21) asiakirjat, jotka koskevat opinnäytetyön tai tieteellisen tutkimuksen suunnitelmaa tai perusaineistoa taikka teknologista tai muuta kehittämistyötä tai niiden arviointia, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei aiheuta opinnäytetyön, tutkimuksen tai kehittämistyön suorittamiselle taikka niiden hyödyntämiselle tai sen asianmukaiselle arvioinnille tai tutkijalle taikka tutkimuksen tai kehittämistyön toimeksiantajalle haittaa;

22) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja pääsy- tai muusta kokeesta tai testistä, jos tiedon antaminen vaarantaisi kokeen tai testin tarkoituksen toteutumisen tai testin käyttämisen vastaisuudessa;

23) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön vuosituloista tai kokonaisvarallisuudesta taikka tuen tai etuuden perusteena olevista tuloista ja varallisuudesta taikka jotka muutoin kuvaavat hänen taloudellista asemaansa; ulosottohakemus, ulosottomiehen päätös ja toimituksia koskevat pöytäkirjat ovat kuitenkin ulosottoselvitystä koskevaa pöytäkirjaa lukuun ottamatta julkisia;

24) asiakirjat, jotka koskevat pakolaista tai turvapaikan, oleskeluluvan tai viisumin hakijaa, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna pakolaisen tai hakijan tai näiden läheisten turvallisuutta;

25) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja sosiaalihuollon asiakkaasta ja hänen saamastaan etuudesta tai tukitoimesta tai sosiaalihuollon palvelusta sekä henkilön terveydentilasta tai vammaisuudesta taikka hänen saamastaan terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelusta taikka henkilön seksuaalisesta käyttäytymisestä ja suuntautumisesta;

26) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta epäillyn, asianomistajan tai muun rikosasiaan liittyvän henkilön yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista seikoista samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksen uhrista, jos tiedon antaminen loukkaisi rikoksen uhrin oikeuksia tai hänen muistoaan tai läheisiään, jollei tiedon antaminen ole tarpeen viranomaisen tehtävän suorittamiseksi;

27) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta syytetylle tehdystä oikeuspsykiatrisesta mielentilatutkimuksesta, nuoresta rikosten tekijästä laaditusta henkilötutkinnasta tai vankeusrangaistuksen sijasta suoritettavan yhdyskuntapalvelun soveltuvuusselvityksestä;

28) hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta, vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei vaaranna asianomaisen tulevaa toimeentuloa, yhteiskuntaan sopeutumista tai turvallisuutta, ja jos tiedon antamiseen on perusteltu syy;

29) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilölle suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta tai sen tuloksesta taikka asevelvollisen sijoittamista tai työntekijän valintaa tai palkkauksen perustetta varten tehdyistä arvioinneista;

30) oppilashuoltoa ja oppilaan opetuksesta vapauttamista koskevat asiakirjat, oppilaan ja kokelaan koesuoritukset sekä sellaiset oppilaitoksen antamat todistukset ja muut asiakirjat, jotka sisältävät oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja, samoin kuin asiakirjat, joista ilmenee ylioppilastutkintolautakunnan määräämien arvostelijoiden arvostelutehtäviä koskeva koulukohtainen työnjako, kunnes on kulunut vuosi kyseisestä tutkintakerrasta;

31) asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön ilmoittamasta salaisesta puhelinnumerosta sekä tiedon henkilön kotikunnasta ja hänen siellä olevasta asuinpaikastaan tai tilapäisestä asuinpaikastaan samoin kuin puhelinnumerosta ja muista yhteystiedoista, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassapittoa ja hänellä on perusteltu syy epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi;

32) asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön poliittisesta vakaumuksesta tai tietoja henkilön yksityiselämän piirissä esittämistä mielipiteistä taikka tietoja henkilön elintavoista, osallistumisesta yhdistystoimintaan tai vapaa-ajan harrastuksista, perhe-elämästä tai muista niihin verrattavista henkilökohtaisista oloista; asiakirjat, jotka sisältävät tietoja henkilön toimimisesta poliittisessa tai muussa luottamustehtävässä tai henkilön pyrkimisestä sellaiseen tehtävään samoin kuin henkilön osallistumisesta poliittisen puolueen perustamiseen ja rekisteröintiin tai valitsijayhdistyksen perustamiseen vaaleja varten, ovat kuitenkin julkisia.

Edellä 1 momentissa ja muussa laissa säädettyjä asiakirjasalaisuutta koskevia säännöksiä sovellettaessa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

25 §

Salassapito- ja luokitusmerkintä

Salassa pidettävään viranomaisen asiakirjaan, joka annetaan asianosaiselle ja joka on salassa pidettävä toisen tai yleisen edun vuoksi, on tehtävä merkintä sen salassa pitämisestä. Merkintä voidaan tehdä muihinkin salassa pidettäviin asiakirjoihin. Merkinnästä tulee käydä ilmi, miltä osin asiakirja on salassa pidettävä ja mihin salassapito perustuu. Jos salassapito perustuu säännökseen, jossa on vahinkoedellytyslauseke, merkintä voidaan tehdä kuitenkin niin, että siitä ilmenee vain se säännös, johon salassapito perustuu.

Asiakirjaan on tehtävä tietoturvallisuuden tasoa osoittava luokitusmerkintä, jos valtioneuvosto on niin 18 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla määrännyt.

7 luku

Salassapidosta poikkeaminen ja sen lakkaaminen

26 §

Yleiset perusteet salassa pidettävän tiedon antamiseen

Viranomainen voi antaa salassa pidettävää viranomaisen asiakirjasta tiedon, jos:

1) tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty; tai

2) se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa.

Viranomainen voi salassapitosäännösten estämättä antaa tiedon toisen taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta, terveydenhuollon tai sosiaalihuollon asiakassuhteesta tai myönnetystä etuudesta taikka 24 §:n 1 momentin 32 kohdassa tarkoitetusta henkilön yksityiselämää koskevasta tai sitä vastaavasta muun lain mukaan salassa pidettävästä seikasta, jos tieto on tarpeen:

1) yksityisen tai toisen viranomaisen laissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden toteuttamiseksi; taikka

2) tiedot antavan viranomaisen hoidettavaksi kuuluvan korvauksen tai muun vaatimuksen toteuttamiseksi.

Viranomainen voi antaa salassa pidettäväs-

tä asiakirjasta tiedon antamansa virka-aputehtävän suorittamiseksi sekä toimeksiantonastaan tai muuten lukuunsa suoritettavaa tehtävää varten, jos se on välttämätöntä tehtävän suorittamiseksi. Salassa pidettäviä tietoja voi kuitenkin luovuttaa mainittuja tehtäviä varten myös silloin, kun salassa pidettävien tietojen poistaminen niiden suuren määrän tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ei ilmeisesti ole tarkoituksenmukaista. Viranomaisen on ennakolta varmistuttava siitä, että tietojen salassapidosta ja suojaamisesta huolehditaan asianmukaisesti.

27 §

Arkistoon siirrettyjen asiakirjojen antaminen

Arkistolaissa säädettyssä järjestyksessä arkistoon siirretystä, salassa pidettäväksi säädetystä viranomaisen asiakirjasta saa antaa tietoja tutkimusta tai muuta hyväksyttävää tarkoitusta varten, jollei asiakirjan siirtänyt viranomainen ole toisin määrännyt. Tietojen antamista harkittaessa on huolehdittava siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan.

Asiakirjan saaneen on annettava kirjallinen sitoumus siitä, ettei hän käytä asiakirjaa sen henkilön vahingoksi tai halventamiseksi, jota asiakirja koskee, tai hänen läheisensä vahingoksi tai halventamiseksi taikka sellaisten muiden etujen loukkaamiseksi, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty.

28 §

Viranomaisen lupa salassa pidettävän asiakirjan saamiseen

Viranomainen voi, jollei lailla toisin säädetä, antaa yksittäistapauksessa luvan tietojen saamiseen salassa pidettävästä asiakirjastaan tieteellistä tutkimusta, tilastointia taikka viranomaisen suunnittelu- tai selvitystyötä varten, jos on ilmeistä, ettei tiedon antaminen loukkaa niitä etuja, joiden suojaksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Lupaa harkittaessa on huolehdittava siitä, että tieteellisen tutkimuksen vapaus turvataan. Jos asiakirjaan sisältyvät tiedot on annettu viranomaiselle sen suostumuksella, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, lupaa ei saa antaa vastoin suostumuksessa tiedon käytölle ja luovutukselle asetettuja ehtoja. Jos lupa tarvitaan usean saman

ministeriön alaisen viranomaisen asiakirjasta, luvasta päättää ministeriö asianomaisia viranomaisia tarvittaessa kuultuaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa voidaan antaa määräajaksi, ja siihen on liitettävä yleisen ja yksityisen edun suojaamiseksi tarpeelliset määräykset. Lupa voidaan peruuttaa, milloin siihen harkitaan olevan syytä.

29 §

Salassa pidettävien tietojen antaminen toiselle viranomaiselle

Viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon salassa pidettävästä asiakirjasta, jos:

1) tiedon antamisesta tai oikeudesta tiedon saamiseen on laissa erikseen nimenomaisesti säädetty;

2) se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa;

3) asiakirja on tarpeen käsiteltäessä ennakkotietoa, ennakkoratkaisua, viranomaisen päätöksestä tehtyä muutoksenhakua taikka toimenpiteestä tehdyn kantelun tai alustusasian taikka kansainväliselle lainkäyttö- tai tutkintaelimelle tehdyn valituksen käsittelemiseksi;

4) tieto on tarpeen viranomaiseen kohdistuvan yksittäisen valvonta- tai tarkastustehtävän suorittamiseksi.

Viranomainen voi antaa toiselle viranomaiselle tiedon sellaisista osoite- tai muista yhteystiedoista, jotka ovat 24 §:n 1 momentin 31 kohdan mukaan salassa pidettäviä.

Viranomainen voi avata toiselle viranomaiselle teknisen käyttöyhteyden henkilörekisterinsä sellaisiin tietoihin, jotka toisen viranomaisen on laissa erikseen säädetyn velvollisuuden mukaan otettava päätöksenteosaan huomioon. Jos henkilötiedot on säädetty salassa pidettäväksi, käyttöyhteyden avulla saa hakea tietoja vain henkilöistä, jotka ovat antaneet siihen suostumuksensa, jollei salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta erikseen nimenomaisesti säädetä toisin.

30 §

Salassa pidettävien tietojen antaminen ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle

Sen lisäksi, mitä laissa erikseen säädetään,

viranomainen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon ulkomaan viranomaiselle tai kansainväliselle toimielimelle, jos ulkomaan ja Suomen viranomaisen välisestä yhteistyöstä määrätään Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai säädetään Suomea velvoittavassa säädöksessä ja tieto asiakirjasta voitaisiin tämän lain mukaan antaa yhteistyötä Suomessa hoitavalle viranomaiselle.

31 §

Viranomaisen asiakirjan salassapidon lakkaaminen

Viranomaisen asiakirjaa ei saa pitää salassa, kun salassapidolle laissa säädetty tai lain nojalla määrätty aika on kulunut tai kun asiakirjan salassa pidettäväksi määrännyt viranomainen on peruuttanut salassapitoa koskevan määräyksen.

Viranomaisen asiakirjan salassapitoaika on 25 vuotta, jollei toisin ole säädetty tai määrätty. Yksityiselämän suojaamiseksi lain 24 §:n 1 momentin 24—32 kohdassa salassa pidettäväksi säädetyn asiakirjan tai niitä vastaavan muussa laissa salassa pidettäväksi säädetyn tai muun lain nojalla salassa pidettäväksi määrätyn asiakirjan salassapitoaika on 50 vuotta sen henkilön kuolemasta, jota asiakirja koskee tai, jollei tästä ole tietoa, 100 vuotta.

Jos on ilmeistä, että asiakirjan tuleminen julkiseksi aiheuttaisi tässä pykälässä tarkoitettun määräajan päätyttyäkin merkittävää haittaa niille edulle, joiden suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, valtioneuvosto voi pidentää määräaika enintään 30 vuodella.

Viranomaisen laatiman asiakirjan salassapitoaika lasketaan asiakirjaan merkitystä päivämäärästä tai, jollei asiakirjassa ole päivämäärää, sen valmistumisesta. Yksityisen viranomaiselle antaman asiakirjan salassapitoaika lasketaan päivästä, jona viranomainen on asiakirjan saanut.

32 §

Vaitiolovelvollisuudesta poikkeaminen ja sen lakkaaminen

Mitä tässä luvussa säädetään salassa pidettävästä asiakirjasta tai salassapidon lakkaa-

misesta, koskee soveltuvin osin myös vai-
tiolovelvollisuuden piiriin kuuluvaa tietoa.

8 luku

Erinäiset säännökset

33 §

Muutoksenhaku

Viranomaisen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei 2 momentista muuta johdu. Muun kuin hallintolainkäyttölain 7 §:ssä tarkoitetun viranomaisen päätöksestä valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus toimivallaltaan paikallisen tai alueellisen viranomaisen päätöksestä samoin kuin 4 §:n 1 momentin 8 kohdassa ja 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun julkista tehtävää hoitavan laitoksen, yhteisön, säätiön ja yksityisen henkilön päätöksestä tehdään kuitenkin hallintolainkäyttölain 12 §:ssä tarkoitetulle toimivaltaiselle hallintotuomioistuimelle.

Jos asianosainen pyytää tietoa asiakirjasta vireillä olevaan oikeudenkäyntiin liittyen, saa tuomioistuimen pyynnön johdosta antamaan ratkaisuun hakea muutosta siinä järjestyksessä, jota noudatetaan haettaessa muutosta siihen asiaan, johon pyyntö liittyy. Muutoksenhakuoikeudesta on lisäksi voimassa, mitä oikeudenkäynnin julkisuudesta annetussa laissa säädetään.

34 §

Maksut

Asiakirjan kopiosta sekä tietojen antamisesta tulosteena taikka teknisen käyttöyhteyden avulla tai muuten sähköisesti tai siihen verrattavalla tavalla samoin kuin viranomaisen tietopalveluna voidaan periä maksu siten kuin erikseen säädetään. Muuten tiedon antaminen tämän lain nojalla on maksutonta.

35 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus 22 §:ssä säädetyn asiakirjan salassa pitämistä koskevan velvollisuuden sekä

23 §:ssä säädetyn vai tiolovelvollisuuden ja hyväksikäyttökiellon rikkomisesta tuomitaan rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan tai jollei siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna salassapitovelvollisuuden rikkomisena pidetään myös 27 §:ssä tarkoitetun sitoumuksen sekä 28 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräyksen rikkomista.

36 §

Asetuksen antaminen

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Asetuksella annettujen salassapitosäännösten kumoamisesta säädetään erikseen asetuksella.

37 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

Lain 14 §:n 4 momentin säännöksiä määräajoista, joiden kuluessa tieto julkisesta asiakirjasta on viimeistään annettava, sovelletaan kuitenkin vasta 1 päivästä tammikuuta 2003. Siihen asti 14 §:ssä tarkoitettu asia käsitellään viivytyksettä ja tieto julkisesta asiakirjasta annetaan mahdollisimman pian sekä noudatetaan 14 §:n 4 momentissa säädetyn kahden viikon määräajan sijasta kuukauden määräaikaa ja kuukauden määräajan sijasta kahden kuukauden määräaikaa.

Tällä lailla kumotaan yleisten asiakirjain julkisuudesta 9 päivänä helmikuuta 1951 annettu laki (83/1951) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kumottavaa lakia sovelletaan kuitenkin valtiopäiväjärjestyksen voimassa ollessa edelleen eduskunnan asiakirjoihin siten kuin kumottavan lain 28 §:ssä säädetään. Muissa laeissa olevien salassapitosäännösten kumoamisesta säädetään erikseen.

Yleisten asiakirjain julkisuudesta annetun lain nojalla annetut määräykset asiakirjan pitämisestä salassa jäävät voimaan.

Ennen lain voimaantuloa asianomaisen suostumuksella kerättyjä tietoja saa käyttää ja luovuttaa tieteellistä tutkimusta varten siitä riippumatta, mitä 28 §:ssä on säädetty,

jos on ilmeistä, että tietojen tällainen käyttö ja luovutus ei olennaisesti poikkea niistä tarkoituksista, joita varten tiedot on annettu.

38 §

Siirtymäsäännös

Lain 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

tarkoitettujen luettelot ja kuvaukset on laadittava vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Ennen tämän lain voimaantuloa käyttöönotetut tietojärjestelmät on suojattava ja niissä olevien tietojen suoja, eheyttä ja laatua turvaavat toimenpiteet toteutettava tämän lain mukaisina kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 623

Laki**eräiden salassapitosäännösten kumoamisesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan:

1) tasa-arvovaltuutetusta ja tasa-arvolautakunnasta 8 päivänä elokuuta 1986 annetun lain (610/1986) 16 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 629/1995;

2) 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/1986) 13 §, sellaisena kuin se on laissa 879/1998;

3) ulkomaalaisten yritysostojen seurannasta 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1612/1992) 14 §;

4) kuluttajatutkimuskeskuksesta 9 päivänä helmikuuta 1990 annetun lain (112/1990) 7 §;

5) kilpailunrajoituksista 27 päivänä toukokuuta 1992 annetun lain (480/1992) 24 ja 28 §, sellaisena kuin niistä on 28 § laissa 600/1995;

6) kilpailuvirastosta 29 päivänä heinäkuuta 1988 annetun lain (711/1988) 3 §:n 3 momentti;

7) 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun sähkömarkkinalain (386/1995) 47 ja 49 §, sellaisena kuin niistä on 47 § laissa 1018/1995;

8) 6 päivänä maaliskuuta 1942 annetun standardisoimislain (197/1942) 6 §;

9) työvoima- ja elinkeinokeskuksista 10 päivänä tammikuuta 1997 annetun lain (23/1997) 7 §;

10) yritystuesta 10 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1136/1993) 33 §, sellaisena kuin se on laissa 732/1995;

11) teknologian kehittämiskeskuksesta 7 päivänä toukokuuta 1993 annetun lain (429/1993) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1023/1995 ja 1168/1997;

12) 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun paineastialain (98/1973) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 1072/1995;

13) koulutus- ja erorahastosta 15 päivänä kesäkuuta 1990 annetun lain (537/1990) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 615/1995;

14) yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 1 päivänä heinäkuuta 1988 annetun lain (651/1988) 13 § ja 16 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 16 §:n 2 momentti laissa 693/1995;

15) pienyrittäjän vuosilomarahasta 27 päivänä toukokuuta 1977 annetun lain (408/1977) 23 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 619/1995;

16) 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 46 §;

17) valtion oikeusaputoimistoista 6 päivänä helmikuuta 1998 annetun lain (106/1998) 13 §;

18) 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun valmiuslain (1080/1991) 45 ja 51 §, sellaisena kuin niistä on 51 § laissa 668/1995;

- 19) 17 päivänä joulukuuta 1982 annetun turvavarastolain (970/1982) 11 §;
- 20) 22 päivänä heinäkuuta 1991 annetun puolustustilalain (1083/1991) 32 ja 42 §, sellaisena kuin niistä on 42 § laissa 669/1995;
- 21) puolustustaloudellisesta suunnittelukunnasta 20 päivänä toukokuuta 1960 annetun lain (238/1960) 7 §;
- 22) 25 päivänä toukokuuta 1984 annetun lääkkeiden velvoitevarastointilain (402/1984) 12 §;
- 23) Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta 24 päivänä elokuuta 1990 annetun lain (717/1990) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 647/1995;
- 24) tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista 28 päivänä marraskuuta 1994 annetun lain (1070/1994) 22 §;
- 25) Kuntien takauskeskuksesta 28 päivänä kesäkuuta 1996 annetun lain (487/1996) 17 §;
- 26) valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön 28 päivänä huhtikuuta 1989 annetun lain (382/1989) 6 §;
- 27) 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun ulkomaalaislain (378/1991) 65 §;
- 28) ulkomaalaisvaltuutetusta 1 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (446/1991) 7 §;
- 29) puolustushallinnon rakennuslaitoksesta 22 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1360/1993) 6 §;
- 30) terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa 20 päivänä maaliskuuta 1987 annetun lain (322/1987) 9 b §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1682/1995;
- 31) kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta 3 päivänä helmikuuta 1995 annetun lain (346/1997) 8 §:n 1 momentti;
- 32) onnettomuuksien tutkinnasta 3 päivänä toukokuuta 1985 annetun lain (373/1985) 18 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 625/1995;
- 33) 10 päivänä helmikuuta 1995 annetun viihdelaitelain (164/1995) 11 §;
- 34) 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 43 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 735/1995;
- 35) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 10 päivänä kesäkuuta 1994 annetun lain (468/1994) 20 §;
- 36) räjähdysvaarallisista aineista 19 päivänä kesäkuuta 1953 annetun lain (263/1953) 9 §;
- 37) 17 päivänä joulukuuta 1993 annetun aravalain (1189/1993) 36 §:n 3 momentti;
- 38) aravavuokra-asuntojen ja aravavuokratalojen käytöstä, luovutuksesta ja omaksumisesta 17 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1190/1993) 23 §:n 3 momentti;
- 39) metsänviljelyaineiston kaupasta 24 päivänä elokuuta 1979 annetun lain (684/1979) 11 §:n 2 momentti;
- 40) 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun puutavarannittauslain (364/1991) 37 h §, sellaisena kuin se on laissa 159/1997;
- 41) 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 75 §, sellaisena kuin se on laissa 663/1995;
- 42) 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/1963) 67 §, sellaisena kuin se on laissa 664/1995;
- 43) 28 päivänä toukokuuta 1993 annetun äitiysavustuslain (477/1993) 16 ja 17 §, sellaisena kuin niistä on 17 § laissa 726/1995;
- 44) 21 päivänä elokuuta 1992 annetun lapsilisälain (796/1992) 18 ja 19 §, sellaisena kuin niistä on 19 § laissa 666/1995;
- 45) 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 25 ja 26 §, sellaisena kuin niistä on 26 § laissa 728/1995;
- 46) 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/1975) 25 a §, sellaisena kuin se on laeissa 755/1993 ja 727/1995;
- 47) yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta 9 päivänä elokuuta 1996 annetun lain (603/1996) 15 §;
- 48) kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun lain (610/1991) 10 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 641/1995;
- 49) 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/1991) 29 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 642/1995;
- 50) 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/1972) 42 §, sellaisena kuin se on laeissa 639/1995 ja 248/1997;
- 51) 1 päivänä joulukuuta 1989 annetun erikoissairaanhoidonlain (1062/1989) 57 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 637/1995;
- 52) 24 päivänä huhtikuuta 1970 annetun sterilöimislain (283/1970) 9 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 644/1995;
- 53) 24 päivänä huhtikuuta 1970 annetun kastroimislain (282/1970) 9 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 645/1995;
- 54) raskauden keskeyttämisestä 24 päivänä

maaliskuuta 1970 annetun lain (239/1970) 12 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 646/1995;

55) apteekkimaksusta 21 päivänä helmikuuta 1946 annetun lain (148/1946) 11 §;

56) sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksesta 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (1073/1992) 7 §;

57) terveydenhuollon oikeusturvakeskuksesta 27 päivänä marraskuuta 1992 annetun lain (1074/1992) 7 §;

58) työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta 24 päivänä helmikuuta 1978 annetun lain (159/1978) 10 ja 11 §, sellaisena

kuin niistä on 10 § laissa 1290/1993 ja 11 § laissa 662/1995;

59) merimiesten palvelu- ja opintotoiminnasta 8 päivänä kesäkuuta 1972 annetun lain (452/1972) 17 ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 18 § laissa 618/1995;

60) 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 62 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 623/1995.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 624

Laki**oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 2 § ja 9 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 § laissa 404/1995 ja 9 §:n 1 momentti laissa 1254/1988, sekä
lisätään lakiin uusi 5 b § seuraavasti:

2 §

Tiedot oikeudenkäynnistä

Tuomioistuimen diaariin ja muuhun asiakirjahakemistoon tehdyt merkinnät asianosaisen nimestä samoin kuin asian laadusta sekä asian käsittelyn istuntoajankohdasta ja -paikasta tulevat julkisiksi, kun ne on tehty. Pakkokeinolain 5 a luvussa tarkoitettua pakkokeinoa koskevassa asiassa tehdyt merkinnät tulevat julkisiksi vasta, kun pakkokeinon käytöstä viimeistään on ilmoitettava rikoksesta epäillylle, jollei tuomioistuin päättä toisin.

Tieto asianomistajan henkilöllisyydestä rikosasiassa, joka koskee erityisen arkaluonteista henkilön yksityiselämään liittyvää seikkaa, voidaan jättää antamatta sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään.

5 b §

Eräiden salassa pidettävien tietojen käsittely oikeudenkäynnissä

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta

annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 24—27, 29, 30 ja 32 kohdassa tai niitä vastaavia muussa laissa salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja saa esittää suullisesti tai apuvälineiden avulla julkisessa käsittelyssä sekä ottaa julkiseen ratkaisuun siinä laajuudessa kuin se asian käsittelemiseksi ja ratkaisun perustelemiseksi on tarpeellista.

Mainitun lain 24 §:n 1 momentin 31 kohdassa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei saa käsitellä julkisessa istunnossa eikä ottaa julkiseen ratkaisuun, jollei siihen ole erityisen painavaa syytä.

9 §

Oikeudenkäyntiaineiston julkisuus

Oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta on voimassa, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, jollei 2 §:stä tai tämän pykälän 2 tai 3 momentista muuta johdu. Mitä asiakirjasta säädetään, koskee myös muuta oikeudenkäyntiaineistoa.

Jos suullinen käsittely on 4 tai 5 §:n nojalla ollut kokonaan tai osaksi suljettu tai jos

siinä on esitetty salassa pidettävä asiakirja tai esine taikka ilmaistu tieto, josta on säädetty salassapitovelvollisuus, tuomioistuin voi päättää, että oikeudenkäyntiaineisto sovellettuja lainkohtia ja tuomiolauselmaa lukuun ottamatta on pidettävä tarpeellisin osin salassa määräajan, kuitenkin enintään 40 vuotta päätöksen antamisesta. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 26, 27, 29, 30 ja 31 kohdassa tai niitä vastaavat muussa laissa salassa pidettäväksi säädetty tuomioistuimelle annetut asiakirjat, samoin kuin momentin 24, 25 ja 32 kohdassa tai niitä vastaavat muussa laissa

salassa pidettäväksi säädetty tuomioistuimelle annetut asiakirjat, jotka koskevat asianomistajaa tai sivullista rikosasiassa taikka asianosaista tai sivullista riita-asiassa tai hallintolainkäyttöasiassa taikka jotka sisältävät tietoa henkilön terveydentilasta, on pidettävä salassa ilman tuomioistuimen päätöstäkin, jollei tuomioistuin asiaan liittyvän painavan yleisen edun vuoksi toisin päättä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 645

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/1984) 36 §, sellaisena kuin se on laissa 614/1995, sekä
muutetaan 29 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 833/1996, seuraavasti:

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Työnantaja sekä valtion, kunnan tai muun julkisoikeudellisen yhteisön viranomainen, vakuutus- ja eläkelaitos, eläkesäätiö, työttömyyskassa sekä työvoimapoliittisesta aikuis-koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettu koulutuspalvelujen tuottaja ovat velvolliset pyynnöstä antamaan työvoimatoimistolle, työvoimatoimikunnalle, Kansaneläkelaitokselle, työttömyyskassalle ja työttömyysturva-asiamiehelle sekä tässä laissa tarkoitetuille

muutoksenhakuviranomaisille maksutta työttömyyspäivärahan hakijan työttömyyspäiväraha-oikeuden ratkaisemisessa tai työvoimapoliittisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettujen opintososiaalisten etuuksien myöntämisessä ja maksamisessa tarvittavia tietoja sekä asianomaiselle hakijalle maksutta häntä itseään koskevat tiedot, jollei viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) säännöksistä muuta johdu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

N:o 683

Laki**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) 12 a §, sellaisena kuin se on laeissa 941/1979 ja 805/1989, sekä muutetaan 12 b §, sellaisena kuin se on laissa 1154/1995, seuraavasti:

12 b §

Jos eläkelaitos suorittaa vajaavaltaiselle 3 §:n 4 momentissa tarkoitettua taloudellista tukea, eläkelaitoksen tulee viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden

estämättä ilmoittaa siitä vajaavaltaisen kotikunnan holhouslautakunnalle.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1999.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

HE 30/1998
HaVM 31/1998
EV 303/1998

11 490301/67

N:o 689

Laki**arkistolain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä syyskuuta 1994 annetun arkistolain (831/1994) 1 §:n 1 momentin 6 kohta, 17 §:n 2 momentti ja 19 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Tämä laki koskee seuraavia arkistonmuo-
 dostajia:

6) muita yhteisöjä, toimielimiä ja henkilöi-
 tä niiden suorittaessa julkista tehtävää lain
 tai asetuksen taikka lain tai asetuksen nojalla
 annetun säännöksen tai määräyksen perus-
 teella siltä osin kuin niille tämän tehtävän
 johdosta kertyy viranomaisten toiminnan
 julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tar-
 koitettuja asiakirjoja.

17 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun yksityi-
 seen arkistoon kuuluvien yksityisten kirjei-
 den ja muiden asiakirjojen julkisuutta kos-
 kee, mitä julkisuudesta luovuttajan kanssa
 on sovittu. Julkisuudesta on lisäksi soveltu-
 vin osin voimassa, mitä viranomaisten toi-

minnan julkisuudesta annetussa laissa sääde-
 tään.

19 §

Jos yksityisen hallussa oleva arkisto tai
 siihen kuuluva asiakirja, joka on tieteellisen
 tutkimuksen kannalta tai muusta syystä mer-
 kityksellinen ja joka ilmeisesti on vaarassa
 tuhoutua tai hävitä, taikka jos se tarjotaan
 myytäväksi, arkistolaitoksella on käytettävissä
 olevien määrärahojen puitteissa oikeus
 lunastaa käypään hintaan yksityinen asiakirja
 tai arkisto taikka ottaa siitä jäljennös. Samalla
 on määrättävä lunastetun aineiston
 julkiseksi tulosta noudattaen soveltuvin osin,
 mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta
 annetussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulu-
 kuuta 1999.

Helsingissä 21 päivänä toukokuuta 1999

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

HE 30/1998
 HaVM 31/1998
 EV 303/1998